

Proceduren efter Retsplejeloven i Strafferets- sager under Underretternes Paakendelse.

Af Herredsfoged John Knox.

Uden iøvrigt at komme nærmere ind paa Spørgsmaalet om Strafferetsplejens Omraade skal det kun bemærkes, at det af Rpl. § 683 fremgaar, at ingenlunde alle Spørgsmaal om Straf afgøres efter Strafferetsplejens Regler, og at paa den anden Side mange andre Paastande end Straffeapaastande behandles og afgøres efter disse Regler enten og som Regel saaledes, at disse Paastande fremsættes i Forbindelse med en Straffeapaastand eller uden en saadan Forbindelse.

Retternes Kompetence er ordnet paa lignende Maade som indenfor den borgerlige Retspleje, nemlig saaledes, at Landsretterne efter § 688 har den almindelige Kompetence i første Instans, medens Underretterne kun paakender de Sager, som udtrykkelig er henlagt til deres Paakendelse; disse Undtagelser er imidlertid saa mange, at faktisk langt det største Antal Sager i første Instans vil blive paakendt ved Underretterne. Efter § 687 er visse Grupper af Sager ubetinget Underretssager, medens andre Grupper kun er det under visse nærmere angivne Betingelser.

Ubetinget Underretssager er for det første alle Sager angaaende Lovovertrædelser, for hvilke Straffen ikke kan overstige Fængsel — ligegyldigt hvilken Art — eller Tvangsarbejde, dernæst de saakaldte søretlige Straffesager, endvidere Sager, hvorunder der enten alene eller i For-

bindelse med en under Underrettens Paakendelse hørende Straffepaastand nedlægges Paastand om nogen af de i § 684 nævnte Følger alene med Undtagelse af Paastand om en Forenings Ophævelse eller om Sikkerhedsforanstaltninger mod undsigende, samt endelig Sager om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse.

Betingede Underretssager er for det første Sager angaaende Lovovertrædelser, som falder under en Straffebestemmelse, der alternativt med andre Straffearter hjemler Anvendelse af Formuestraf, simpelt Fængsel eller Fortabelse af (Indskrækning i) Næringsret, dog saaledes at Sigtede kan begære Paakendelse ved Landsret, naar Straffen kan stige til Straffearbejde eller Embeds eller Bestillings Fortabelse, dernæst Sager angaaende Lovovertrædelser, for hvilke Straffen for 1ste Gang begaaet Forbrydelse er bestemt alternativt til Fængsel paa Vand og Brød jfr. midlertidig Lov 1. April 1911 § 13 eller Straffearbejde eller ifølge Straff. § 229 til Straffearbejde alene forudsat dels, at Sigtede har aflagt en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse, og dels, at han ikke begærer Paakendelse ved Landsret, samt endelig Sager om Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel eller uforskyldt Strafudstaaelse, forudsat, at den, der kræver Erstatningen, ikke samtidig hermed fremsætter Krav om Paakendelse ved Landsret.

I al Almindelighed maa bemærkes, at Sager om »politiske Lovovertrædelser«, hvilket Udtryk maa forstås objektivt og praktisk talt nærmest vil omfatte de i Straff.'s Kap. 9 til 11 omhandlede Forbrydelser, altid hører under Landsrettens Paakendelse, samt at det staar i Overanklagerens Magt, naar han finder det hensigtsmæssigt, at indbringe enhver Sag, som staar under hans Paataleret — altsaa ikke Politisager — for Landsretten i første Instans, forudsat at Sigtede giver sit Samtykke dertil.

Hvis Sigtelsen angaar Forsøg eller Meddelagtighed kommer efter § 689 ved Anvendelse af Kompetence-reglerne den Straffebestemmelse i Betragtning, som vilde

være anvendelig, hvis Forbrydelsen var fuldbyrdet eller Sigtede var Gerningsmand.

Foreligger der Kumulation af Forbrydelser, som hører dels under Landsretten og dels under Underrettens Paakendelse, bliver de efter § 690 alle at paakende ved Landsret. Det er efter § 691 Retten selv, som ex officio afgør Spørgsmaalet om sin Competence; gaar Underrettens Kendelse ud paa at afslaa en Begæring om Paakendelse ved Landsret, kan denne Kendelse paakæres.

Værnetingsspørgsmaalet er ordnet i Kap. 63; Hovedreglen er efter § 696, at enhver Straffesag skal paakendes ved Gærningsstedets Værneting, og ved § 697 er givet Regler for, hvad der forstaas ved Gærningsstedets Værneting for Forbrydelser begaaede udenfor Kongerigets Soterritorium ombord paa dansk Skib eller af Personer, som hører til saadant Skib. Hvis Betingelsen for Anvendelse af Gærningsstedets Værneting mangler, f. Ex. fordi Gærningsstedet ikke kan oplyses, kan Sigtedes Opholdssteds Værneting anvendes, og dette Værneting kan ligeledes anvendes i alle Politisager samt for Forbrydelser, som er begaaede i Udlandet, men skal paakendes ved danske Domstole, og endelig kan man efter § 699 i de samme Tilfælde, hvor efter § 698 Opholdsstedets Værneting kan anvendes, ogsaa vælge at anvende Paagribelsesstedets Værneting. Medens man altsaa i de større Straffesager — Justitssager kan vi med et tilvant Begreb kalde dem — skal anvende Gærningsstedets Værneting, saavidt det er muligt, har man i Politisager frit Valg mellem alle tre Værneting. Kan der saaledes vælges mellem flere Værneting, er det Paatalemyndighederne, som udover Valget, og Domstolene kan ikke kritisere Hensigtsmæssigheden heraf; om Afvisning bliver der kun Tale, naar Paatalemyndigheden er gaaet ud fra forkerte Forudsætninger. Forsaavidt der ikke er nedlagt Paastand om Straf, men om nogen af de i § 684 nævnte Følger, giver § 701 in fine kun en næppe altid fyldestgørende Henvisning til

§§ 696—699. Hvis flere Forbrydelser skal paatales under et, skal Paakendelsen ske ved en Ret, som er Værneting for den Forbrydelse, som nærmest har givet Anledning til Forfølgningen; hører nogle af Forbrydelserne under Underret, andre under Landsret, træder med Hensyn til Domsforhandling i Underrettens Sted den Landsret, til hvis Kreds Underretten hører (se § 700). Værnetingsregler for Sager om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse eller Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel eller uforskyldt Straffudstaaelse findes i § 701; efter § 702 kan der i visse Tilfælde finde Afvigelse fra Værnetingsreglerne Sted og efter § 703 kan der blive Tale om Overflytning af en Sag fra en Ret til en anden. Værnetingsreglerne paases efter § 704 ikke ex officio, hvis Tiltalte giver Møde. Hvis der opstaar Strid imellem flere Retters Afgørelse af Værnetingsspørgsmaal, maa efter § 704 Paatalemyndigheden indbringe Sagen til Afgørelse for Landsretten, eventuel Højesteret.

Om Forening af Straffesager gælder efter § 705, at hvis Tiltalte har gjort sig skyldig i flere Forbrydelser, eller flere Tiltalte er meddelagtige i samme Forbrydelse, skal Paakendelse finde Sted under én Sag, hvis det kan ske uden væsentlig Forhaling eller Vanskelighed. Retten kan dog efter § 706 beslutte Adskillelse af saaledes forenede Sager samt efter § 707 Forening af Straffesager, selv om Betingelserne efter § 705 ikke foreligger, men i saa Fald dog kun, hvis ingen af Parterne gør Indsigelse derimod. Slige Beslutninger om Forening eller Adskillelse af Sager kan efter § 708 til enhver Tid omgøres.

Den ved Rpl. indførte fuldstændige Adskillelse mellem Domsmyndigheden og Paatalemyndigheden medfører, at Retten aldrig sætter sig i Virksomhed til Strafforfølgning af egen Drift, og Reglen: uden Tiltale ingen Dom er slaaet fast i § 718. Paataleretten, eller som det ogsaa hedder Tiltaleretten, tilkommer efter § 720 Overanklageren, overalt hvor den ikke særlig er henlagt til Politimesteren, særlige Forvaltningsmyndigheder eller private.

Politimesteren har Paataleret i alle Politisager, og som saadanne betragtes efter § 721 for det første alle Sager angaaende Forseelser, for hvilke Loven ikke hjemler anden Straf end Formuestraf, simpelt Fængsel eller Fortabelse af (Indskrænkning i) Næringsret, alene med Undtagelse af visse Embedsforseelser efter Strfl.'s §§ 129 og 130, 3. Stk., samt Duelforbrydelsen efter §§ 208 og 209 og endvidere alle Lovovertrædelser, for hvilke der er Hjemmel til Behandling som »offentlig Politisag« og da uden Hensyn til, hvor stor Straf der efter paagældende Lov kan bringes i Anvendelse; for Tiden indtil 1. Januar 1914 er der i Rpl. givet en, som det maa antages, udtømmende Fortegnelse over de Love, som kommer i Betragtning; men denne Fortegnelse maa altsaa suppleres med de Love, som efter bemeldte Tidspunkt er udkomne eller maatte udkomme indeholdende Hjemmel for offentlig Politirets Behandling. Foreligger der Kumulation mellem Sager, der hører under Overanklagerens Paataleret, og Sager, der hører under Politimesterens Paataleret, udøver Overanklageren Paatalen i alle Sagerne, og efter Aftale med Politimesteren kan han udøve Paatalen i Politisager. Som Regel paataler Overanklageren og Politimesteren af egen Drift, i visse Tilfælde kræves der efter § 722 dog justitsministeriel Befaling eller Opfordring af særlige Myndigheder eller Begæring af den private forurettede, en saadan Begæring fra den forurettede maa for at komme i Betragtning ikke udelukke nogen af de skyldige fra Tiltalen. Medens en Tilbagetagelse af Justitsministeriets Befaling eller den særlige Myndigheds Tiltalebegæring altid medfører Forfølgningens Ophør, bliver dette ikke ubetinget Tilfældet, fordi den privat forurettede tager sin Tiltalebegæring tilbage, thi i saa Fald staar det i Paatalemyndighedens Magt at fortsætte Forfølgningen alligevel, hvis den skønner, at en offentlig Interesse kræver det, eller hvis der er særlig Lovhjemmel for Fortsættelsen. Særlige Forvaltningsmyndigheders Paataleret bliver der kun

Tale om i Politisager § 724, og den er efter § 989 af subsidiær Karakter, idet den kun kan udøves, hvis Politimesteren ikke ønsker at paatale. Private Personers Paataleret efter § 725 udøves i Civilprocessens Former, dog at den forurettede, hvis der tillige foreligger offentlig Paataleret undergivne Forbrydelser, kan begære, at denne tillige omfatter de private Forseelser, og Overanklageren kan, hvis han finder, at en offentlig Interesse kræver det, af egen Drift og i Strafferetsplejens Former forfølge en saadan privat Paataleret undergiven Forseelse. Den nu i visse Tilfælde t. Ex. i Jagtloven hjemlede Adgang til at vælge mellem at paatale privat eller begære offentlig Paatale opretholdes og faar ved § 726 en væsentlig Udvidelse. Retten paaser efter § 727 ex officio, om den, der paataler, har Paataleret; Mangler i saa Henseende medfører efter § 909, 2. St., Frifindelse.

En rejst Forfølgning kan efter § 728, indtil Dom er afsagt, altid frafalde; sker det efter, at Domsforhandling er begyndt, afsiger Retten Frifindelsesdom, i modsat Fald udsteder Retten paa Begæring skriftlig Bevis om Forfølgningens Frafaldelse. Paatalebeslutningen manifesterer sig forsaavidt privat Paatale angaar, i Stævningen, men ellers i et Anklageskrift, som danner Rammen om og Grundlaget for Rettens Virksomhed og for Paakendelsen.

Indenfor Underretssagerne er der som foran berørt Anledning til at sondre imellem dem, der underligger Overanklagerens Paataleret (Kap. 80), Justitssagerne, og dem, der underligger Politimesterens Paataleret (Kap. 81), Politisagerne.

Indenfor Justitssagerne udsondrer sig først de saakaldte Tilstaaelsessager, som omhandles i § 925 og har deres Forbillede i de saakaldte Aflæsningssager ved Kriminal- og Politiretten. Betingelserne for, at en Justits-sag kan underkastes den summariske Behandling efter § 925, er, at der foreligger en Forundersøgelse inden Retten, at Sigtede under denne har aflagt en uforbeholden

Tilstaaelse, som ikke atter er taget tilbage, at denne Tilstaaelse er bestyrket ved de foreliggende Omstændigheder, at Sigtede — eventuelt hans Værge — samtykker i den summariske Behandling, og at Politimesteren, som har rejst Undersøgelsen, ligeledes erklærer sig enig heri. Under disse Betingelser kan Dommeren, for hvem Forundersøgelsen foregaar, — det er altsaa en diskretionær Myn- dighed Dommeren har —, tillade Sagens summariske Be- handling, og det summariske bestaar i, at Sagen fremmes til Dom ved Undersøgelsesretten uden, at der beskikkes Anklager eller udfærdiges Anklageskrift og uden Domsfor- handling. Inden Dom afsiges, skal det dog iagttages, at det til Retsbogen betydes Tiltalte, hvad Tiltalens Genstand er, at der gives ham Lejlighed til at fremføre hvad han har at anføre til sit Forsvar, eventuelt maa i den Anled- ning ny Oplysninger indhentes og forelægges Tiltalte, end- videre at der er beskikket Forsvarer for Tiltalte, i hvilken Henseende Ordningen er den, at han, hvis han er fængs- let, skal have Forsvarer beskikket, medens det i modsat Fald beror paa Tiltaltes derom æskede Ønske, om For- svarer bliver at beskikke, dog at hans Udtalelse om, at han ikke ønsker Forsvarer, skal tilføres Retsbogen, at der er givet Forsvareren Lejlighed til at gøre sig bekendt med Sagen, samtale med Tiltalte og udtale sig overfor Retten, inden der til Retsbogen gøres Tilførsel om Tiltaltes Sam- tykke til Sagens summariske Behandling, og at saavel Tiltalte som hans Forsvarer er til Stede i Retten, naar ommeldte Tilførsel finder Sted. Hvis Dommeren senere faar Betænkelighed ved at behandle Sager summarisk, kan han slutte Forundersøgelsen, og Sagen gaar da frem paa al- mindelig Vis; hvis Forfølgningen frafaldes, eller Retten finder, at Betingelserne for dens fortsatte Virksomhed ikke er til- stede, standser Retten Forfølgningen efter § 825 og under- retter Paatalemyndigheden og Sigtede derom. Grundlaget for Dommen i disse Sager er det under Forundersøgelsen fremkomne, som efter § 824 i det væsentlige vil være til-

ført Retsbogen. Med Dommens Afsigelse og Forkyndelse forholdes som i andre Justitssager, Afsigelsen skal ske snarest og efter § 219 i hvert Fald senest en Uge efter Optagelsen.

Naar en Justitssag ikke kan behandles som Tilstaaelsessag, eller Dommeren ikke mener at kunne lade den behandle saaledes, bliver Fremgangsmaaden langt mere vidtløftig, kunstet og langsommelig, og man mærker paa dette Omraade desværre intet til den heldige Haand, hvem Ordningen af Proceduren i borgerlige Underretssager skyldes. Tiltalen rejses i disse Sager ved et af Overanklageren udfærdiget Anklageskrift, som efter § 912 jfr. 831 1. St. skal indeholde en Angivelse af den Domstol, ved hvilken Sag anlægges, Tiltaltes Navn og nøjagtige Betegnelse samt under Benyttelse af Forbrydelsens i Loven hjemlede Navn og under Fremhævelse af dens i Loven beskrevne Kendemærker og, om fornødent med Tilføjelse af Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde, en kort Angivelse af det Forhold, for hvilket Tiltale rejses med saadan Angivelse af Tid, Sted, Genstand, Udførelsesmaade samt andre nærmere Omstændigheder, som udkræves til dets tilstrækkelige og tydelige Betegnelse, hvorhos det eller de Lovbud, i Henhold til hvilke Paastand om Straf agtes nedlagt, bør angives. Alternativ — derunder principal og subsidiær — Angivelse er tilladt. Angivelse af Beviser eller Retsudviklinger maa ikke findes i Anklageskriftet. Hvis Sagen, som det vel vil være Reglen, af Overanklageren er overdraget en af de ved Retten ansatte Anklagere til Udførelse, skal Overanklageren meddele Anklageskriftet Paategning herom, og denne Anklager træder da i alle Henseender i Overanklagerens Sted. Hvis Sagen hører til dem, hvori Landsretspraakendelse kan forlanges, og Tiltalte ikke allerede tidligere under Sagen har afgivet Erklæring i saa Henseende, skal Anklageskriftet efter § 927 have en Paategning, hvori Tiltalte gøres opmærksom paa denne Ret og opfordres til at erklære sig i saa Henseende. Denne Er-

klæring kan Tiltalte afgive ved Anklageskriftets Forkyndelse eller inden fire Dage derefter til Rettens Kontor eller til Undersøgelsesrettens Retsbog eller Fængselsbestyrerens Bog. Stævningsmanden skal ved Anklageskriftets Forkyndelse særlig henlede Tiltaltes Opmærksomhed paa nævnte Paategning, og om den Erklæring, som Tiltalte i den Anledning maatte afgive, skal fornøden Bemærkning optages i Forkyndelsapaategningen. Anklageskriftet bliver at indlevere paa Rettens Kontor, og hermed er Sagen efter § 926 tingfæstet, og den i Anklageskriftet indeholdte Tiltalebeslutning danner som bemærket Grundlag for og Ramme om Domsrettens Virksomhed, idet Retten efter § 908 ikke kan domfælde for noget Forhold, der ikke omfattes af Tiltalen, hvorimod den ikke er udelukket fra at henføre det paatalte Forhold under en anden Straffebestemmelse end den, som Overanklageren har paastaet anvendt, ligesom Retten kan afvige fra Tiltalen med Hensyn til de med Forbrydelsen forbundne Bømtændigheder saasom Tid, Sted o. l., alt under Forudsætning af at Tiltalte ogsaa med en saadan Afvigelse fra Tiltalen har haft fyldestgørende Adgang til Forsvar. Der kan efter § 833 blive Tale om senere Berigtigelse af Anklageskriftet, ligesom Tiltalen kan udvides ved nyt Anklageskrift. En Genpart af Anklageskriftet skal efter § 913 uden Ophold foranstaltes forkyndt for Tiltalte, ved hvilken Lejlighed der afseskes ham Erklæring, om han har antaget eller begærer beskikket en Forsvarer, hvorefter Anklagemyndigheden, hvis den mener, at Forsvarer skal eller bør beskikkes, gør fornøden Hensetting herom til Retten. Det maa herved bemærkes, at bortset fra Arrestantsager, er Beskikkelse af Forsvarer aldrig paabudt i Underretssager*), at der paa den anden Side efter § 732 altid er Adgang for Dommeren til at beskikke Forsvarer, naar han finder det fornødent, samt at Tiltalte selvfølgelig altid selv har Ret til at antage en Forsvarer.

*) Se dog nu Lov ²/₆ 1919 § 25.

Om en foretagen Beskikkelse af Forsvarer skal saavel Tiltalte som Anklagemyndigheder have Underretning. Anklageren skal derefter meddele Forsvareren Genpart af Anklageskriftet. Hvis der har været indledet Forundersøgelse i Sagen, skal Anklagemyndigheden give Undersøgelsesretten Meddelelse om, at Tiltale er rejst, og ved hvilken Ret den er rejst. Samtidig med Indleveringen af Anklageskriftet eller snarest muligt derefter skal Overanklageren paa Rettens Kontor indlevere Udskrifter af de i Sagen foretagne retslige Undersøgelseshandlinger og Bevis-handlinger ledsaget af Sagens øvrige Dokumenter og andre synlige Bevismidler, og dette maa sikkert gælde ogsaa om Udskrifter af Undersøgelses- og Bevis-handlinger foretagne ved selve den dømmende Ret i dens Egenskab af Undersøgelsesret, thi saadanne Udskrifter er fornødne dels for at Overanklageren, der som Regel ikke har været til Stede under den retslige Forundersøgelse, der rejses og ledes af Politimesteren, kan tage Beslutning om Tiltale og udarbejde Anklageskrift, og dels for Tilvejebringelsen af den i § 914 paabudte trykte eller maskinskrevne Ekstraktgenpart af forommeldte Udskrifter og Dokumenter, som Overanklageren skal tilvejebringe til Brug ved Oplæsning under Domsforhandlingen, og hvoraf et Eksemplar skal meddeles Forsvareren eller Tiltalte selv. Udskrifterne skal derhos kunne udlaanes Forsvareren eller Tiltalte, og de øvrige Dokumenter gøres tilgængelige for dem paa betryggende Maade. Ønsker Overanklageren at tilvejebringe yderligere Beviser, maa der med Hensyn til disse gaas frem paa samme Maade med Indlevering til Retten af Udskrift og med Tilvejebringelse af Ekstraktgenpart. Hvis Overanklageren finder det fornødent, at tidligere afhørte Vidner eller Syns- og Skøns mænd indkaldes til personlig Afhøring for den dømmende Ret, og dette efter Bestemmelserne i §§ 171 og 172 jfr. 202 kan lade sig gøre, forelægger han Spørgsmaalet herom for Retten; beslutter Retten inden

Domsforhandlingen, at saadan Indkaldelse skal finde Sted, gives der Forsvareren eller Tiltalte Meddelelse derom.

Forsvareren eller, hvis der ingen Forsvarer er, Tiltalte skal derpaa inden en af Overanklageren paa Anklageskriftet opgiven Frist, som dog Dommeren paa Begæring kan forlænge, til Retten saavel som til Overanklageren afgive trykt eller maskinskreven Ekstraktgenpart af saadanne Udskrifter eller andre Dokumenter, som han vil lade oplæse under Domsforhandlingen udover de i Overanklagerens Ekstraktgenpart anførte (se § 915), og samtidig skal han, for saa vidt de paagældende Dokumenter ikke allerede er i Rettens Besiddelse, indlevere dem til Retten, hvorfra de kan udlaanes Overanklageren. Vil Forsvareren eller Tiltalte have Vidner eller Syns og Skønsmand indkaldt til fornyet Afhøring for den dømmende Ret, eller ønsker han ny Oplysninger indhentede, maa han derom rette Begæring skriftlig til Retten og samtidig tilstille Overanklageren Genpart af Begæringen, og lignende Fremgangsmaade maa Forsvareren eller Tiltalte benytte, hvis han efter § 703 ønsker Sagen overflyttet til en anden Ret, eller at der efter § 702 gøres Afvigelse fra Værnetingsreglerne, Begæring herom bliver saa eventuelt af Retten at indsende til Afgørelse ved overordnet Ret eller i visse Tilfælde Højesteret ledsaget af Overanklagerens efter Omstændighederne tillige Rettens egen Erklæring. Hvis Forsvareren antager, at der foreligger Grunde udenfor Bevisspørgsmaal, hvorfor Tiltalte ikke kan dømmes, og at Overanklageren har overset disse Grunde, skal han efter § 836, 4' Stk., henlede dennes Opmærksomhed derpaa. Hvis Overanklageren efter Anklageskriftets Indlevering har tilvejebragt ny Beviser, skal der gives Forsvareren eller Tiltalte en passende særlig Frist til at fremsætte sine derved foranledigede Bemærkninger. Ved hele denne Virksomhed fra Tiltaltes Side skal Dommeren, for saa vidt Tiltalte er uden Forsvarer, efter § 929 yde ham al fornøden Hjælp og Vejledning; skulde dette antage for stort Omfang eller

i for høj Grad kunne præjudicere Dommerens Stilling, maa han benytte sin Ret efter § 732 til at beskikke Tiltalte en Forsvarer, og det vil formentlig være heldigt, om Dommeren i ret vidt Omfang gør Brug af denne Ret.

Finder Overanklageren at maatte modsætte sig en fra Forsvarerens eller Tiltaltes Side saaledes fremsat Begæring om ny Oplysninger m. v., forelægger han Retten Sagen til Afgørelse, og denne kan da efter § 837, inden Afgørelse træffes, give Parterne Lejlighed til at udtale sig, ligesom den eventuelt kan gøre sin Tilladelse til Bevisforelse fra Forsvarerens eller Tiltaltes Side afhængig af Sikkerhedsstillelse for de dermed forbundne Udgifter. Alle foran omtalte Meddelelser fra Parterne til Retten, som ikke gøres mundtlig til Retsbogen, skal efter § 844 2. St. være skriftlige. — Eventuelle Retsmøder under Domsforhandlingens Forberedelse er efter § 844 2. St. ikke offentlige; der skal efter § 55 tilkaldes Retsvidne, medmindre Tiltalte har beskikket Forsvarer; har Tiltalte valgt Forsvarer, kan denne, eventuelt Tiltalte selv, forlange, at der tilkaldes Retsvidne, og at dette bliver en Person, som ikke er Stævningsmand, hvem ellers som Regel Hvervet som Retsvidne tilfalder.

Naar alle disse Forberedelser er trufne, eller, hvis ingen Forberedelser behøves, da straks efter Anklageskriftets Modtagelse, berammer Dommeren Sagen til Foretagelse til Domsforhandling i et Retsmøde; § 928 giver dog Anvisning paa eventuelt at afvente Tiltaltes Erklæring efter § 927 om, hvorvidt han ønsker Landsretspaaendelse. Hvis Dommeren finder, at der foreligger Omstændigheder, som vil bevirke, at Sagen, om den kommer til Domsforhandling, vil blive afvist, eller han finder, at Overanklageren mangler Paataleret, eller at et Forhold som det i Anklageskriftet beskrevne ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse eller af andre lignende Grunde, kan han efter § 842 paa Forhaand afvise Sagen ved Kendelse uden at beramme Domsforhandling. Kan den

af Dommeren paapegede Mangel afhjælpes, skal der dog gives Overanklageren Lejlighed dertil. I Forbindelse med Berømmelse af Domsforhandling tager Dommeren efter Omstændighederne Bestemmelse om Bevisførelse i Forening med Domsforhandlingen efter Parternes derom fremsatte Begæring eller efter Dommerens egen Beslutning, naar det er ham, der anser Bevisførelse for nødvendig; Bestemmelserne i §§ 171, 172 og 202 maa herved iagttages. Naar saaledes Berømmelse af Domsforhandling er sket, udlager Overanklageren efter § 928 Stævning, som efter § 764 skal indeholde det fornødne om Tiltaltes Navn og nøjagtige Betegnelse, om Tid og Sted for Retsmødet, om Varslet, om Følgerne af Udeblivelse uden oplyst lovligt Forfald samt om Sagens Betegnelse, i hvilken Henseende dog Henvisning til Anklageskriftet er tilstrækkelig. Denne Stævning, hvoraf efter § 840, 1. St. Genpart skal tilstilles Forsvareren, bliver derpaa at forkynde for Tiltalte med et Varsel af mindst 4 Dage (se § 918 jfr. 840, 1. St.). For Forkyndelsen maa Overanklageren drage Omsorg, og det er ligeledes hans Pligt at sørge for, at eventuelt Vidner og Syns- og Skønsmand betimeligt tilsiges til Retsmødet. Udsættelse af en saaledes berømmet Domsforhandling kan efter § 843 besluttes af Retten, naar det findes nødvendigt af Hensyn til Hindringer for Retten, Parterne, Vidner eller andre eller paa Grund af Forandringer i Tiltalen eller Anmeldelse af ny Beviser. Om opstaaende Udsættelsesgrunde skal vedkommende før Domsforhandlingen og snarest muligt give Retten Underretning.

Domsforhandlingen foregaar i offentligt Retsmøde (se § 29), hvortil Retsvidne skal tilkaldes efter Reglen i § 55; Sagen kan behandles saavel i det efter § 26 anordnede ordentlige Retsmøde som i ekstraordinære Retsmøder. Overanklageren saavel som den beskikkede Forsvarer skal være til Stede efter § 919 og forblive til Stede, saa længe de har Adgang til at faa Ordet, det er dog ikke udelukket,

at flere Personer varetager Overanklagerens eller den beskikkede Forsvarers Hverv i samme Sag. Overanklagerens eller den beskikkede Forsvarers Udeblivelse medfører Sagens Udsættelse; valgt Forsvarers Udeblivelse har samme Følge, for saa vidt den foreligger i et Tilfælde, hvor dette vil gøre Beskikkelse af Forsvarer nødvendig, og en saadan ikke straks kan beskikkes og komme til Stede og udføre Hvervet; da Beskikkelse af Forsvarer i Underretssager — bortset fra Fængslingsstilfælde — aldrig er nødvendig*), vil valgt Forsvarers Udeblivelse ofte være uden Betydning for Sagens Fremme; at Tiltalte udebliver er aldrig til Hinder for Sagens Fremme. Tiltalte har paa den anden Side altid Ret til at møde; hvis han er fængslet, bliver han dog kun, naar han har fremsat Begæring derom, og Dommeren finder, at særlige Grunde taler for at tage denne til Følge, at foranstalte henbragt til Retsmødet. En saaledes begyndt Domsforhandling kan — foruden som anført — paa Grund af Overanklagerens eller Forsvarers Udeblivelse — ogsaa udsættes efter Rettens Beslutning derom paa Grund af Hindringer for Retten, Parterne eller Vidner m. fl., eller fordi Retten først paa dette Stadium tager Beslutning om Bevisførelse efter Parternes derom fremsatte Begæring eller, jfr. § 880 3. St., efter egen Beslutning. Om Udsættelsesgrunde, som indtræder paa en Tid, da Domsforhandlingen er udsat, skal efter § 852 enhver Vedkommende snarest give Retten Underretning for at denne om muligt kan afværge forgæves Møder.

Om Domsforhandlingens Gang findes Reglerne i § 920 ff.; først oplæses Anklageskriftet og Stævningen, hvorpaa Overanklageren faar Ordet. Han fremstiller kortelig Sagen og lader derpaa oplæse de Afsnit af Udskrifter vedrørende retslige Undersøgelser- og Bevishandlinger og øvrige Dokumenter, som efter hans Skøn har Betydning

*) Se nu Lov ³/₆ 1919 § 25.

for Sagen, og hvoraf trykte eller maskinskrevne Genparter skal være i Rettens Besiddelse. Derefter fremstiller han sin Opfattelse af Sagen derunder Bevisførelsens Resultater og de vedkommende Retsspørgsmaal. Forsvareren eller Tiltalte faar derpaa Ordet for en tilsvarende Udvikling og lader derunder de Dokumenter m. v. oplæse, som han vil have tillagt Betydning udover de af Overanklageren fremdragne. Retten kan tillade eller beslutte saadanne Afvigelser fra den foreskrevne Forhandlingsgang, som findes tjenlige; men Oplæsningen (Dokumentationen) kan dog sikkert ikke besluttes sløjft, og den maa sikkert omfatte alt, ogsaa de Beviser, som Dommeren fra sin Virksomhed som Undersøgelsesdommer saa udmærket godt kender; Princippet om Offentlighed og Mundtlighed kræver formentlig at alt, som skal tages i Betragtning, fremfores mundtlig i Retten, og en Regel som den i § 896 synes at gaa ud fra samme Forudsætning. Efter § 920 er det Retsskriveren, som skal oplæse; efter § 17 er Dommeren i Underretten selv Retsskriver, det kan dog næppe være nogen Pligt for Dommeren selv at foretage Oplæsningen, han maa selvfølgelig paa sit Ansvar kunne lade sin Protokolfører »oplæse«, og han maa formentlig ogsaa kunne lade Parterne selv oplæse, dette synes at maatte henhøre til de formaalstjenlige Afvigelser, og en Forudsætning om en saadan Fremgangsmaade kan maaske udledes af § 879.

Hvis Tiltalte er til Stede ved Domsforhandlingen, kan Dommeren rette Spørgsmaal til ham sigtende til at tydeliggøre hans for Undersøgelsesretten afgivne Forklaring. Der skal efter § 824 2. St. finde Protokollation Sted af Tiltaltes Svar, navnlig hvis han paa dette Stadium af Sagen maatte fremkomme med en Tilstaelse; i saa Fald skal endvidere Retten efter § 868 2. St. træffe Afgørelse om, hvorvidt videre Bevisførelse herefter er fornøden. Tiltalte er selvfølgelig ikke pligtig at besvare Dommerens Spørgsmaal, han har paa den anden Side efter § 921 altid Ret til at faa Ordet, hvis der er Forsvarer,

da først efter at denne har talt. Hvis Tiltalte under Domsforhandlingen fragaar en tidligere for Undersøgelssdommeren afgiven Tilstaaelse, beror det efter § 924 1. St. paa Rettens Skøn, om der i den Anledning skal gives Overanklageren Adgang til at søge yderligere Beviser tilvejebragte. Ogsaa under Domsforhandlingen gælder § 929 om Dommerens Pligt til at yde den Tiltalte, der er uden Forsvarer, Hjælp og Vejledning.

Der kan som alt omtalt finde Bevisførelse Sted under Domsforhandlingen, og den finder da formentlig rettest Sted i Forbindelse med Dokumentation. Vidner afhøres efter § 874 som Regel af Dommeren, dog at han kan overlade Afhøringen til Parterne; Protokollation, endog ret vidtløftig, skal finde Sted efter § 824; hvis det skulde indtræffe, at den af Vidner eller Tiltalte nu afgivne Forklaring staar i Strid med den af dem tidligere under Sagens Undersøgelse afgivne Forklaring, maa det efter § 878 iagttages, at Oplæsning af Tilførsler til Retsbøger om saadanne tidligere afgivne Forklaringer kun finder Sted, efter at der er givet de paagældende Lejlighed til sammenhængende Udtalelser om Genstanden for Afhørelsen, og efter at de yderligere Spørgsmaal, som Udtalelsen opfordrer til, er stillede. Tiltalte kan efter § 848 efter Rettens Beslutning fjernes fra Retssalen, medens et Vidne eller en Medtalt afhøres, naar særegne Grunde taler for, at en uforbeholden Forklaring ellers ikke kan opnaas. Tiltalte kan endvidere efter § 849 fjernes efter Reglerne om Rettergangspolitiet i § 151, uden at Forhandlingerne af den Grund behøver at udsættes; naar han kommer ind igen, skal den i hans Fraværelse afgivne Forklaring gentages, eller han gøres bekendt med det passerede og gives Lejlighed til i den Anledning at varelage sit Tarv. Domsforhandlingens Enhed og saavidt muligt uafbrudte Fortsættelse er fastslaaet i § 850, og efter § 851 kan Dommeren ved Kendelse forbyde offentlig Gengivelse af Forhandlingerne eller Dele af disse, dog kun indtil Dom er afsagt og under

Forudsætning af, at Dommeren finder, at der er Grund til at antage, at saadan offentlig Gengivelse af Forhandlingerne vil kunne have skadelig Indflydelse paa Sagens Oplysning eller Paadømmelse; Overtrædelse af saadant Forbud medfører Bødestraf. Efter at Bevisførelsen har fundet Sted, skal efter § 923 Parterne altid have Lejlighed til at udtale sig.

Hvis der under Forhandlingerne opstaar Spørgsmaal, om nogen Fejl foreligger, der hindrer Sagens Fremme, eller om, hvorvidt Overanklageren har Paataleret, eller om, hvorvidt det Forhold, som er beskrevet i Anklageskriftet, overhovedet er strafbart, eller om Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund, kan efter Rettens Bestemmelse Forhandlingerne overensstemmende med § 869 foreløbig indskrænkes til at angaa dette Punkt, indtil det rejste Spørgsmaal har fundet sin Afgørelse, eventuelt kan Frifindelsesdom strax afsiges. Er de paa pegede Fejl afhjælpelige, skal dette ske, og Sagen om fornødent udsættes; skal Fejlen kun tages i Betragtning, naar den gøres gældende fra Tiltaltes Side, maa Indsigelse fremsættes, saa snart Lejlighed dertil er givet; den Omstændighed, at Retten forinden Domsforhandlingens Begyndelse har nægtet at tage en Begæring om Sagens forhaands Afvisning efter § 842 til Følge, er ikke til Hinder for, at det saaledes foreløbig rejste Spørgsmaal paany bringes frem under Domsforhandlingen. — Rettens Afgørelse af Tvistepunkter mellem Parterne eller af Indsigelser fra Vidner og andre sker, forsaavidt det forlanges, efter § 881 ved Kendelse; førend Kendelse afsiges, ligesom forøvrigt ogsaa før Dom afsiges, skal der efter § 882 altid have været givet Parterne Lejlighed til at udtale sig, og Tiltalte har stedse det sidste Ord.

Naar Parterne har udtalt sig, og Domsforhandlingen dermed er sluttet, optages Sagen til Dom efter § 923, og Dom afsiges snarest — efter § 219 i hvert Fald senest inden en Uge. Domsafsigelsen foregaar selv-

følgelig i Retten, og Domfældte skal efter § 219 gøres bekendt med sin Adgang til at anke. Ved Afgørelse af om noget er bevist eller ej, maa efter § 896 alene tages Hensyn til Beviser, som — umiddelbart eller middelbart — er fremført under Domsforhandlingen; Bedømmelsen af Bevisernes Vægt er ikke bunden ved Lovregler. Dommen maa — forsaavidt den ikke lyder paa Afvisning — efter § 908 1. St. enten domfælde eller frifinde, og Frifindelse skal gives (se 908 2. St.), hvis Overanklagøren findes at mangle Paataleret, hvis Forfølgningen frafalder, hvis Strafskylden er forældet, eller hvis Tiltalte ikke findes skyldig. Dommen kan som før omtalt (se § 908 3. og 4. St.) ikke gaa udenfor Tiltalebeslutningen, saaledes som denne fremgaar af Anklageskriftet. Hvis Tiltalte domfældes, skal efter § 924 2. St. i Præmisserne de Omstændigheder angives, der som beviste lægges til Grund for Domfældelsen, ligesom det eller de Lovbud skal anføres, som bringes i Anvendelse. Frifindes Tiltalte, skal efter § 924 3. St. de Straffen betingende Omstændigheder, som antages at mangle eller ikke at være beviste, eller de Straf udelukkende Omstændigheder, som antages at foreligge, angives, og de anvendte Lovbestemmelser anføres. I Dommen skal endvidere træffes Bestemmelse om Sagsomkostningernes Udredelse; eventuelt træffes, hvis Dom ikke afsiges, saadan Bestemmelse ved særlig Kendelse efter § 1012; under Sagens Omkostninger skal efter § 1013 ogsaa tages Bestemmelse om Salær til den beskikkede Anklager — hvis Overanklageren ikke selv har ført Sagen — og til den beskikkede Forsvarer; Attestationer om Sagførelsens Lovlighed synes ikke paakrævet. For udvist Forsømmelighed fra de beskikkede Sagføreres eller andre Rettergangfuldmægtiges Side kan idømmes Rettergangsbøder efter § 1015; Overanklageren kan ikke paa denne Maade anses med Bøde. Om borgerlige Krav, særlig om Erstatning, kan lages Bestemmelse i Dommen efter Kap. 89. I Politisager og Tilstaaelsessager efter § 925 maa efter § 991 1. St. ved-

kommende forurettede selv forfølge sine Krav, som der dog skal gives ham Lejlighed til at fremsætte under Sagen. I andre Justitssager skal efter § 991 2. St. Overanklageren efter Begæring forfølge den privat forurettedes Krav i Forbindelse med Straffepaastanden. Retten kan dog paa ethvert Trin af Sagen nægte borgerlige Kravs Forfølgning under Straffesagen, naar den finder, at deres Medtagelse medfører Ulempe, ligesom den forurettede paa ethvert Trin af Straffeforfølgningen kan tage sin Erstatningspaastand tilbage og forbeholde sig civilt Erstatningssøgmaal. Ogsaa i Dommen kan Retten efter § 992 nægte at tage et fremsat Erstatningskrav under Paakendelse, og den forurettedes Adgang til civilt Erstatningssøgmaal er ham i saa Fald forbeholdt. Den i Lov om Motorkøretøjer — se nu Lov ^{20/3} 1918 § 33 — indeholdte særlige Regel om Erstatningskravets Medtagelse og Paakendelse under Straffesagen er opretholdt ved § 991. Størrelsen af den den forurettede tillagte Erstatning bestemmes efter § 993 af Retten.

Om Forkyndelse af en afsagt Dom bliver der kun Tale, for saa vidt Tiltalte ikke har været til Stede ved Afsigelsen (se § 963 jfr. 948), det er Politimesteren som efter § 997 drager Omsorg for Straffedommens Fuldbyrdelse, denne maa efter § 999 ikke finde Sted, for Ankefristen, som efter § 963 jfr. § 948 er 14 Dage fra Afsigelsen eventuelt Forkyndelsen, er udløben, med mindre Afkald paa Anke forinden er givet. Indtil Fuldbyrdelse er begyndt eller Anke indledet ved Indsendelse af Sagens Akter til Overanklageren, er Sagen efter § 907 stadig tingfæstet ved Domsretten.

I Sager om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse eller Erstatning for uforskyldt Varetagtsfængsel eller uforskyldt Strafudstaaelse rejses Sagen efter § 926 in fine jfr. § 841 ved en af Overanklageren udfærdiget Beslutning om Sagsanlæg, hvorved vedkommende, der har søgt Oprejsning eller Erstatning paastaas

kendt uberettiget dertil, iøvrigt benyttes den foran beskrevne Fremgangsmaade med de fornødne Lempelser.

I Politisager, hvorved altsaa som før omtalt forstaas Strafferetssager, hvori Tiltale rejses af Politimesteren, hjemler Kap. 81 en Fremgangsmaade, der som Regel vil forme sig langt simplere, hurtigere og mindre omstændelig end i Justitssagerne. Tiltalen rejses ogsaa i Politisager ved et Anklageskrift, som efter § 930 udfærdiges af Politimesteren og skal indeholde Tiltaltes Navn og nøjagtige Betegnelse, en tilstrækkelig tydelig Betegnelse af den formentlige Forseelse og en Angivelse af de Bestemmelser i Lov, Anordning eller Vedtægt, som antages overtraadt, og i Henhold til hvilke Straf antages ifalden. Ved Sammenligning med § 831 3. St. vil man se, at der her stilles betydelig mindre Krav i Retning af Vidtløftighed end i Justitssager. Der finder i Politisager efter § 815 som Regel ingen retslig Forundersøgelse Sted, Grundlaget for Anklageskriftet er derfor kun de under Efterforskningen fremkomne Oplysninger. Efter § 930 2. St. kan Tiltale rejses mundtlig til Retsbogen uden Udfærdigelse af Anklageskrift, forudsat at Sigtede er til Stede i Retten, at Politimesteren eller nogen paa hans Vegne er mødt, samt at Dommeren giver Tilladelse til, at Tiltale rejses paa denne Maade. Ved Anklageskriftets Indlevering til Retten er Sagen tingfæstet, og den i Anklageskriftet indeholdte Tiltalebeslutning danner ogsaa her Rammen om og Grundlaget for Rettens Virksomhed og for Paakendelse overensstemmende med Reglerne i § 908, 2. og 3 St.

Ogsaa i Politisager er der Adgang til en mere summarisk Afgørelsesmaade endog helt uden om Retten, idet Rpl. i § 931 indfører det saakaldte Bødeforelæg ved Politiet, et Institut, som omend uden officiel Hjemmel sikkert allerede nu i stort Omfang er i Brug i al Fald udenfor Kjøbenhavn. Bødeforelæg er efter sin Natur kun anvendeligt i Smaasager nemlig efter § 931 i Sager, som efter Politimesterens Skøn ikke egner sig til højere Straf

end Bøde ikke over 40 Kr. I saadanne Sager kan Politimesteren anvende Bødeforelæg, men han behøver aldrig at gøre det, Der skal i saa Fald udfærdiges Anklageskrift ligesom i andre Sager, og dette Anklageskrift skal af Politimesteren forsynes med en Paategning om, at Sigtede, saafremt han vedgaar sig skyldig i den ham paasigtede Forseelse og ønsker summarisk Afgørelse, kan erklære sig rede til uden retslig Forfølgning indenfor en i Paategningen given Frist, som det dog staar i Politimesterens Magt paa Begæring at forlænge, at erlægge den af Politimesteren for dette Tilfælde i Paategningen angivne Bøde. Anklageskriftet skal derpaa ikke indleveres til Retten, men ved Stævningsmand forkyndes for Sigtede, og en simpel mundtlig eller skriftlig Meddelelse fra Politiet kan ikke træde i Stedet for denne Forkyndelse, og det maa derfor antages, at i Sager, hvor Tiltale efter § 930 2. St. er rejst mundtlig til Retsbogen uden Anklageskrift, kan Bødeforelæg ved Politiet slet ikke anvendes; derimod er Bødevedtagelse for Dommeren efter § 936 selvfølgelig ikke udelukket; § 930 2. St. forudsætter ogsaa, at Sagen straks gaar til Domsforhandling. Sigtede skal derhos afgive Erklæring om, at han erkender sig skyldig i den ham i Anklageskriftet paasigtede Forseelse, og at han ønsker den foreslaaede summariske Bødef afgørelse, og denne Erklæring kan sigtede afgive enten ved Anklageskriftets Forkyndelse til Stævningsmanden, der i saa Fald gør Bemærkning derom i Forkyndelsespaategningen, eller inden en Uge efter Forkyndelsen ved skriftlig Meddelelse eller mundtlig Meddelelse til Politikontoret, hvor man i en særlig Bog indfører de saaledes udfærdigede Anklageskrifter og de i den Anledning afgivne Erklæringer fra de sigtede. Forholder Sigtede sig passiv, eller erklærer han ikke at ville vedgaa Forseelsen, eller at han ikke vil gaa ind paa den af Politimesteren foreslaaede Afgørelse, forsyner Politimesteren Anklageskriftet med Paategning herom og indleverer det til Retten, hvorefter Sagen gaar frem paa

almindelig Vis. Afgiver Sigtede den ommeldte Erklæring, maa det antages, at Sagen dermed endelig og med for Sigtede bindende Virkning er afgjort. Betales Bøden ikke inden vedtagen Tid, kan den afsones; en saaledes betalt eller afsonet Bøde har Gentagelsesvirkning som en Dom; i andre Retninger kan den vedtagne Bøde ikke antages at have Domsvirkning, og navnlig har den ikke res judicata Virkning. Der kan ikke anvendes Anke eller Kære overfor en saadan Bødevedtagelse; erkendes der senere at være begaaet Uret, maa Oprettelse ske ved Bødens Tilbagebetaling, eventuelt ved Benaadning. Efter § 938 er Bødeforelæg efter § 931 udelukket i de i Lov 1. April 1911 § 2 omhandlede Voldssager. En Sags Afgørelse ved Advarsel fra Politiet kan vedblivende finde Sted i de i Lov 30. Marts 1906 § 2 og § 15 nævnte Tilfælde, men iøvrigt ikke.

I Politisager, hvor saadan summarisk Afgørelse ikke kan anvendes eller ikke ønskes anvendt, gaar Anklageskriftet altsaa straks til Retten, som forsaavidt den ikke straks afviser Sagen efter § 842, snarest muligt berammer den til Foretagelse i Retten efter § 932. Der bliver ikke Tale om nogen Forkyndelse af Anklageskriftet eller om Udfærdigelse af Stævning til Tiltalte, men dennes Tilstedekomst i Retten foranlediges ved en af Dommeren udfærdiget Tilsigelse, som efter § 932, jfr. § 764, 2. St., skal indeholde Tiltaltes Navn og nøjagtige Betegnelse, samt Bemærkninger om Tid og Sted for Retsmødet, om Varslet, som her er Aftens Varsel, om at Følgerne af Udeblivelse kan blive, at Tiltalte anholdes eller efter Omstændighederne betragtes som vedgaaende Sigtelsens Genstand, samt om Sigtelsens Genstand, hvorom Bemærkning dog kun behøves, naar det er første Gang, at Sigtede tilsiges til Retsmøde i den Sag. Denne Indkaldelse bliver derpaa at forkynde for Tiltalte. Samtidig med Berammelsen tager Dommeren efter Omstændighederne Beslutning om mulig Bevisførelse, enten efter

Parternes Begæring eller af egen Drift, og lader i saa Fald Vidner og andre tilsige, og i Retsmødet skal der efter § 932, 2. St., altid gives Tiltalte Lejlighed til at opgive de Beviser, han paa sin Side maatte ønske ført. Retsmødet til Sagens Behandling er offentligt, Retsvidne skal tilkaldes efter Reglerne i § 55. Hvis Politimesteren udebliver fra Retsmødet, fremmes Sagen alligevel, og Dommeren afhører af egen Drift Politimesterens Vidner, (se § 933). Hvis Tiltalte udebliver uden oplyst lovligt Forfald, kan Retten, naar der ikke under Sagen er Spørgsmaal om højere Straf end Bøder, og Omstændighederne ikke findes at tale derimod, anse ham efter § 934 som den, der vedgaar det ham paasigtede Forhold, og paakende Sagen uden videre Bevisførelse. Hvis Tiltalte udebliver uden oplyst lovligt Forfald i Sager, hvor det drejer sig om højere Straf end Bøder, eller hvor Omstændighederne taler imod at dømme ham uhørt, kan han anholdes og fremstilles, eventuelt maa Sagen udsættes. Hvis Tiltalte møder ved Fuldmægtig, kan denne Fuldmægtig, naar det kun drejer sig om en Bødesag, accepteres, forudsat at han er forsynet med behørig skriftlig Fuldmagt fra Tiltalte og er beredt paa at meddele de fornødne Oplysninger, og Retten kan i saa Fald lægge Fuldmægtigens Forklaringer og Erklæringer til Grund, som om de var afgivne af Tiltalte selv. Hvis Tiltalte møder ved Fuldmægtig i en Sag, der ikke er Bødesag, maa han betragtes og behandles som udebleven. Hvis Tiltalte møder, men nægter at svare, kan han efter § 934 betragtes som udebleven og altsaa efter Omstændighederne dømmes uhørt. Hvis hverken Tiltalte eller en Forsvarer møder, men de efter Tiltaltes Begæring indkaldte Vidner er mødt, afhører Dommeren dem af egen Drift. Hvis Politimesteren frafalder Forfølgning i de i § 726, 3. St. og 4. St. omhandlede Sager angaaende Myndighedsmisbrug fra Politiets Personales Side, kan den private Klager optage Forfølgningen, naar han straks af-

giver Erklæring derom. Hvis Tiltalte møder og vedgaar at være skyldig i det ham paasigtede Forhold, optages Sagen til Doms uden Domsforhandling, og uden at det (se § 935) som Regel er nødvendigt at tilvejebringe yderligere Bevis, og det er i saa Henseende ikke afgørende, om det er en Bødesag, eller det drejer sig om højere Straf. Hvis Tiltalte helt eller delvis nægter sig skyldig, eller hvis Dommeren iøvrigt finder det fornødent, finder Bevisførelse Sted, og eventuelt maa Sagen udsættes. Bevisførelsen sker for den Ret, der skal dømme i Sagen, forsaavidt Reglerne i §§ 171, 172 og 202 tillader det (se § 935, 3. St.). Udsættelse af Forhandlingerne kan efter Rettens Beslutning finde Sted foruden som anført til Bevisførelse endvidere paa Grund af Hindringer for Retten, Parter eller Vidner eller for at skaffe Tiltalte til Stede. Særlig Tilsigelse til saadanne senere Retsmøder er overflødig overfor dem, der i Retten har faaet Meddelelse om det senere Retsmødes Afholdelse (se § 935, 3. St.).

Rpl. hjemler ligesom den nu gældende Ordning Dommeren Ret til mere summariske Afgørelsesmaader end Domfældelse. For det første kan Dommeren efter § 936 give Tiltalte Adgang til at afgøre Sagen ved Vedtagelse af Bøde eller af Konfiskation. Betingelserne for, at denne Afgørelsesmaade kan benyttes, er, at Sagen drejer sig om en Lovovertrædelse, for hvilken Loven hjemler Straf af Bøde eller Konfiskation, samt at Dommeren ikke finder Grund til at betvivle Tiltaltes Skyld. Lovens Fastsættelse af Bødens Størrelse er herved ikke bindende, formentlig hverken hvad Minimum eller Maksimum angaar. Politimesteren skal, hvis han er mødt, men ellers ikke, have Lejlighed til at udtale sig om Bødens Størrelse; men det er Dommeren, som bestemmer baade om Bødevedtagelse maa finde Sted samt Bødens Størrelse og formentlig ogsaa, hvornaar og hvorledes den skal betales. Bødevedtagelsen tilføres Retsbogen, og i Henseende til Fuldbyrkelse og Gentagelsesvirkning har en saadan Afgørelse Virk-

ning som en Dom. Bødevedtagelse maa efter § 938 ikke finde Sted i de i Lov 1. April 1911 § 2 nævnte Sager.

Dommeren kan endvidere efter § 937 afgøre Sagen med en Advarsel; Betingelserne herfor er, at Dommeren finder, at Tiltalte er skyldig, men at Sagen efter Brødens Beskaffenhed, saasom navnlig i Tilfælde af første Gang begaaet ringe Forseelse, egner sig til Afgørelse ved en Advarsel, endvidere at Tiltalte ikke erklærer sig imod en saadan Afgørelse — udtrykkeligt Samtykke fra Tiltalte behøves altsaa ikke — samt at Sagens Afgørelse ved Advarsel ikke er udelukket ved særlig Bestemmelse, i hvilken Henseende kan mærkes, at efter § 938 er Advarsel som Afgørelsesmaade udelukket i de i Lov 1. April 1911 § 2 ommeldte Sager. Om den trufne Afgørelse tilføres det fornødne Retsbogen. Politimesteren skal, selv om han er mødt, ikke høres, før saadan Afgørelse træffes.

Der ses ikke efter Rpl. at være nogen Adgang for Dommeren til som nu at afgøre Sagen ved at hæve den.

Hvis Sagen ikke afgøres efter §§ 936 eller 937, og nægter Tiltalte sig skyldig, eller har Dommeren ment, trods hans Vedgaaelse af Brøden, ikke at kunne paadømme Sagen uden Bevisførelse, gaar Sagen som andre Strafferetssager til Domsforhandling, og Fremgangsmaaden er da (se § 939) væsentlig den samme som i Justitssager, og særlig bemærkes, at Dommerens Pligt til at paase Tiltaltes Tarv og hjælpe ham, naar han er uden Forsvarer, efter § 939, jfr. § 929, er den samme i Politisager som i Justitssager. Om Beskikkelse af Forsvarer vil der vel i de allerfleste Tilfælde ikke blive Tale i Politisager, men efter § 732 er det dog ikke udelukket, at det kan ske, og selvfølgelig har Tiltalte altid Ret til selv at antage en Forsvarer til sin Hjælp. Domsforhandlingens Apparat er væsentlig det samme som i Justitssager med Tilvejebringelse af Udskrifter og trykte eller maskinskrevne Ekstraktgenparter og med Dokumentation; men Lempelser kan dog efter § 939, jfr. § 920, in fine indrømmes, og

§ 930, 2. St. forudsætter da ogsaa, at der i de der ommeldte Sager, hvor Tiltale er rejst mundtlig til Retsbogen, straks gaas over til Domsforhandling, saaledes at der hverken bliver Tale om at tilvejebringe Udskrift eller Ekstraktgenpart. Der kan ogsaa her blive Tale om Bevisførelse under Domsforhandlingen og da formentlig rettest i Forbindelse med Dokumentation. Under Bevisførelsen, hvad enten den sker før eller i Forbindelse med Domsforhandlingen, er det efter § 939, sammenholdt med §§ 926, 3. St., 922, 3. St. og 874, formentlig som Regel Dommeren, som afhører Vidnerne, og den Forudsætning i modsat Retning, som man ved en Modsætningsfortolkning maatte faa ud af §§ 933 og 934, kan neppe komme i Betragtning herimod. Naar Domsforhandlingen er sluttet, optages Sagen, og Dom afsiges snarest og i hvert Fald inden en Uge (§ 219); med Hensyn til Dommens Indhold, Affattelse, Afsigelse og mulige Forkyndelse gælder ganske samme Regler som i Justitssager. Ligeledes med Hensyn til Fuldbyrdselsfristen, som, medmindre Anke forinden er frafalden, ikke maa finde Sted, før Ankefristen, som er 14 Dage fra Afsigelsen, eventuelt Forkyndelsen (§ 963, jfr. § 948), er udløbet.

Ankeadgangen er efter § 962 begrænset, idet Overanklageren kun kan anke, naar andre Følger end Bøde eller Konfiskation kan idømmes efter de Lovbud, Tiltalen lyder paa, og Tiltalte kun, hvis han er idømt højere Straf end Bøde stor 40 Kr. eller Konfiskation af Genstande af tilsvarende Værdi. Bevilling til at anke trods disse Bestemmelser kan efter § 962 gives, ligesom der kan gives Bevilling til fra Overanklagerens Side at paaanke en Bødevedtagelse efter § 936 eller en Advarsel efter § 937. For de saaledes upaaankelige Bødedomme er Fuldbyrdselsfristen efter § 999, 3. St. 3 Dage, eventuelt kan saadanne Straffedomme eksekveres straks.

Sager, som paatales af særlig offentlig Myn-
dighed, omhandles i Kap. 87. Saadan Paatale bliver

der kun Tale om i Politisager, og vedkommende Myndigheds Paataleret er subsidiær, idet den efter § 989 kun kommer i Anvendelse, naar Politimesteren har besluttet ikke at paatale, og herom maa vedkommende Myndighed forvise sig, inden der rejses Tiltale. I øvrigt gaas der frem som i Politisager, kun at Bødeforelæg efter § 931 er udelukket i disse Sager. Den vedkommende Myndighed træder i alle Henseender, saaledes ogsaa med Hensyn til Udfærdigelse af Anklageskrift, i Politimesterens Sted. Hvis Politimesteren har indledet, men senere frafaldet Forfølgning i en Sag af denne Art, og Sagen som Følge heraf er bleven hævet, kan vedkommende Myndighed rejse ny Forfølgning, men Anklageskrift skal i saa Fald være indgivet til Retten inden 14 Dage, efter at den i Anledning af Politimesterens Forfølgning rejste Sag er bleven hævet.
